

AKTUALNA VPRAŠANJA PRI STATUSNIH PREOBLIKOVANJIH V REPUBLIKI SLOVENIJI (IMPLEMENTACIJA DIREKTIVE 2009/109/EC)

Dr. sc. Saša Prelič, izvanredni profesor
Mag. Jerneja Prostor, asistentica
Pravni fakultet Sveučilišta u Mariboru
Slovenija

UDK: 347.725::061.1EU
347.725(497.4)
Ur.: 14. veljače 2013.
Pr.: 12. ožujka 2013.
Prikaz

AKTUALNA PITANJA STATUSNIH PROMJENA TRGOVAČKIH DRUŠTAVA U REPUBLICI SLOVENIJI (IMPLEMENTACIJA DIREKTIVE 2009/109/EC)

Sažetak

U radu se daje prikaz izmjena i dopuna odredbi Zakona o trgovačkim društvima u Republici Sloveniji iz 2012. godine, koje se odnose na statusne promjene trgovačkih društava, a nastale su implementacijom Direktive 2009/109/EC. Direktiva predviđa pojednostavljenje postupaka pripajanja, spajanja i podjela trgovačkih društava: a) pojednostavljenim informacijskih zahtjevima za obavještanje dioničara prije skupštine koja odlučuje o pripajanju, spajanju ili podjeli, posebno u slučajevima tzv. grupnih pripajanja, spajanja i podjela; b) sprječavanjem dupliciranja izrade posebnih izvješća, ako su takva izvješća sastavljena prema drugim odredbama, c) liberalizacijom korištenja interneta i drugih sredstava elektroničke komunikacije. Poseban se osvrt daje na postupke pripajanja i spajanja društava kapitala u slovenskom pravu.

Ključne riječi: pripajanje, spajanje, Direktiva 2009/109/EZ.

1. UVOD

Područje statusnih preoblikovanj predstavljaju posebna pravila za podjetniška prestrukturiranja. Vanj spadaju posebna pravila za združitve (tako nacionalne, kot tudi mednarodne), delitve, prenos premoženja in spremembo pravnoorganizacijske oblike. Te vrste statusnih preoblikovanj ureja tudi ZGD-1 (VI. del: statusno preoblikovanje družb, člani 579-673.a).

Skupna značilnost pravil za statusna preoblikovanja je, da temeljijo na posebnih pravnih principih, zaradi katerih deležnike udeleženih družb – predvsem upnike in manjšinske imetnike deležev – izpostavljajo nekaterim specifičnim tveganjem, ki jih z uporabo instrumentarija splošnega prava gospodarskih družb ni mogoče celovito nevtralizirati.¹ Zato predmet normativnega urejanja na področju statusnih preoblikovanj ni le oblikovanje tehničnih pravil za skrajšanje in poenostavitev podjetniških prestrukturiranj, temveč tudi oblikovanje pravnega okvirja za zaščito položaja tistih deležnikov udeleženih družb, katerih pravni položaj bi v teh postopkih lahko bil prizadet. Ta pravila naj bi zagotovila nespremenljivost (neposlabšanje) pravnega položaja upnikov in manjšinskih imetnikov deležev.

Zaradi svojega gospodarskega pomena so nekatere vrste statusnih preoblikovanj podrobneje urejene tudi z mednarodnimi dokumenti. Normativno se posega na področje tako imenovanih materialnih statusnih preoblikovanj, to je na področje združevanja družb in njihovih delitev. Minimalne standarde zaščite interesa upnikov in manjšinskih imetnikov deležev pri tako imenovanih nacionalnih združitvah, določa 3. direktiva,² pri delitvah pa 6. direktiva.³ Področje čezmejnega združevanja je normativno urejeno posebej, z direktivo o čezmejnih združitvah.⁴ Vse naštetе direktive so v ZGD-1 doslej že ustrezno implementirane.

V evropskem prostoru se ugotavlja, da so posamezni zaščitni mehanizmi, določeni v navedenih direktivah, postali preobsežni. Zato je bila leta 2009 sprejeta direktiva 2009/109/ES,⁵ katere namen je določiti še nekatere dodatne poenostavitve pri združitvah in delitvah ter s tem zmanjšati administrativne ovire za kapitalne družbe, ki so udeležene v teh postopkih.

Poenostavitve po tej direktivi gredo zlasti v smeri:

– poenostavljanja informacijskih zahtev glede obveščanja imetnikov deležev v času priprave skupščine, torej pred odločanjem o združitvi oziroma delitvi, še posebej pa v primerih tako imenovanih koncernskih združitvah (pa tudi koncernskih delitev);

– opredeljevanja nepotrebniosti podvajanja izdelave posameznih poročil, če so taka poročila izdelana po drugih predpisih;

1 Podrobneje Prelič: *Materialno statusno preoblikovanje – zaščita interesov upnikov in imetnikov deležev kapitalnih družb pred tveganji združevanja in delitev*; GV Založba, Ljubljana [2005].

2 *Directive 78/855/EEC, concerning mergers of public limited liability companies*; 3. direktiva EU o združitvi delniških družb, z dne 9. oktobra 1978.

3 *Directive 82/891/EEC, concerning the division of public limited liability companies*; 6. direktiva EU o delitvi delniških družb, z dne 17. decembra 1982.

4 *Directive 2005/56/EC on cross-border mergers of limited liability companies*; direktiva 2005/56/ES o čezmejnih združitvah kapitalnih družb, z dne 26. oktobra 2005; Podrobneje Prostor: *Čezmejne združitve kapitalnih družb v Evropski uniji*; PiD 1/2007, strani 87-105.

5 *Directive 2009/109/EC, amending Council Directives 77/91/EEC, 78/855/EEC and 82/891/EEC, and Directive 2005/56/EC as regards reporting and documentation requirements in the case of mergers and divisions*; direktiva 2009/109/ES o spremembi direktiv Sveta 77/91/EEG, 78/855/EEG in 82/891/EEG ter Direktive 2005/56/ES glede zahtev za poročanje in dokumentiranje v primeru združitve in delitev, z dne 16. septembra 2009.

– liberalizacije pogojev uporabe interneta in drugih pripomočkov za elektronsko sporočanje.

Države članice so morale določbe direktive implementirati do 30. junija 2011. V slovensko pravo je bila ta direktiva pretočena z novelo ZGD-1F⁶, ki je bila sprejeta 19. aprila preteklo leto. Novela ne prinaša konceptualnih sprememb v ureditvi združitve delniških družb, enako pa velja še za druge gospodarske družbe. Nedvomno pa prinaša pomembne spremembe nekaterih institutov in izvedbenih vprašanj, zlasti v smislu nadaljnega poenostavljanja procedure. Te bodo gotovo pomembne za poslovno prakso.

2. NOVELA ZGD-1F (2012)

2.1. Spremembe pravne ureditve združitve delniških družb

Poglavitne novosti novele ZGD-1F se nanašajo na:

- poročilo posloводства o pripojitvi (582. člen ZGD-1),
- pripravo in izvedbo skupščine, ki naj bi odločala o pripojitvi (586. člen ZGD-1) ter v tej zvezi na spremembe uresničevanja pravice imetnikov deležev do obveščenosti, ter
- poenostavljeno pripojitev (599. člen ZGD-1).

Novelirane določbe glede pripojitev delniških družb se smiselno uporabljajo tudi za spojitve teh družb (prvi stavek prvega odstavka 616. člena ZGD-1). Pri spojitvah – kot obliki združitve z ustanovitvijo nove družbe, pri katerih se smiselno uporabljajo določbe ZGD-1 o ustanovitvi nove družbe – delniških družb uvaja novela še dodatno spremembo. Ta se nanaša na revizije, ki se morajo opraviti ob spojitvi – ustanovitvi nove družbe.

2.1.1. Poročilo posloводства o pripojitvi

Pri pripojitvah (kot obliki združitve s prevzemom) delniških družb ima – kot centralni element vnaprejšnjega varovanja interes delničarjev – osrednji pomen poročilo posloводства o pripojitvi (582. člen ZGD-1).⁷ Namenjeno je pravočasni (vnaprejšnji) seznanitvi delničarjev z vsemi modalitetami, ki so pomembne za odločitev (glasovanje) o soglasju za pripojitev in zlasti z okoliščinami, ki so pomembne za presojo njihovega premoženjskega položaja po pripojitvi.⁸ Zato ZGD-1 tudi podrobno določa vsebino poročila.

6 Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o gospodarskih družbah (ZGD1-F); Uradni list RS, št. 32/12.

7 Smiselno enako pa velja tudi pri delitvi, glede poročila posloводства o delitvi (626. člen ZGD-1). Zato veljajo navedbe, ki se nanašajo na poročilo posloводства o pripojitvi (združitvi), *mutatis mutandi* tudi za delitve.

8 Plavšak, v: Kocbek [red.]: *Veliki komentar Zakona o gospodarskih družbah*; GV Založba, Ljubljana [2007], III. knjiga, stran 461.

Novela pa ZGD-1F v tej zvezi določa dodatno obveznost posloводства. Posloводство posamezne družbe, ki je udeležena pri pripojitvi, mora obvestiti skupščino družbe in posloводства drugih družb, udeleženih pri pripojitvi, o vseh pomembnih spremembah premoženja družbe, ki so nastale v obdobju od sklenitve pogodbe o pripojitvi do zasedanja skupščine, ki odloča o soglasju o pripojitvi (novi šesti odstavek 582. člena ZGD-1). Hkrati zakon določa tudi dolžnosti posloводства drugih družb, udeleženih pri pripojitvi. O teh spremembah premoženja morajo namreč obvestiti skupščine svojih družb; te informacije so namreč pomembne za presojo primernosti menjalnega razmerja, ki se določa na dan obračuna pripojitve. Delničarji, ki bodo odločali o soglasju k pripojitvi, potrebujejo informacije o morebitnih spremembah, ki bi lahko bile morebiti celo tudi takšne, da soglasja za združitev – s tem pa tudi združitve kot take – ne bi bilo mogoče izglasovati.

Posloводство družbe, ki odloča o soglasju za pripojitev, mora pravočasno obvestiti posloводства drugih družb, ta pa morajo o spremembah obvestiti še skupščine (teh družb). Obvestilo bi moralo biti posredovano *»na tak način, da lahko ta pravočasno obvestijo svoje skupščine«*. V primeru, da so skupščine drugih družb že izglasovale sklep o soglasju za združitev, je treba sklepati, da bi po prejemu obvestila o bistveni spremembi premoženja druge udeležene družbe, o soglasju znova odločati. Lahko tudi potrdijo že sprejeti sklep o soglasju za združitev, ki bi bil sicer lahko morebiti tudi izpodbojen. Le delno je bilo to vprašanje do sedaj urejeno v petem odstavku 586. člena ZGD-1.

2.1.2. Poenostavitve procedure priprave in izvedbe skupščine delniške družbe, ki naj bi odločala o soglasju za združitev (pripojitev ali spojitev)

ZGD-1 normira različne obveznosti posloводства in določa številne formalnosti v proceduri sklicevanja in izvedbe skupščine, ki naj bi odločala o soglasju za združitev. Te so namenjene tako imenovanemu vnaprejšnjemu varovanju interesa imetnikov deležev, ki jim zagotavlja pravočasne informacije o načrtovani združitvi (586. člen ZGD-1).

Novela ZGD-1F v skladu z direktivo uzakonja številne poenostavitve in možnost uporabe informacijske tehnologije, s katero se lahko nadomesti fizično sporočanje oziroma izročanje pisnih listin. Te zmanjšujejo stroške postopka.

Osnovni normativni pristop tudi poslej je, da je treba delničarjem zagotoviti ustrezne informacije o vseh pravnih aktih in listinah o pripojitvi. Dopustno pa je, da se delničarjem pregled listin – alternativno – omogoči tudi z uporabo spletnih strani družbe. Pogoj je, da so listine vsaj mesec dni pred zasedanjem skupščine (vse do njenega zaključka), brezplačno dostopne na spletni strani družbe (novi tretji odstavek 586. člena ZGD-1). Z naslovom spletne strani družbe je treba delničarje seznaniti z obvestilom o predložitvi pravnih aktov in listin registrskemu sodišču.

Novela poenostavlja obveznost družbe, da vsakemu delničarju na njegovo zahtevo, najpozneje naslednji delovni dan, brezplačno posreduje prepis listinske dokumentacije o pripojitvi (četrti odstavek 586. člena ZGD-1). Nadomešča jo alternativna možnost brezplačnega prenosa in natisa s spletne strani družbe, s

soglasjem delničarjev pa se lahko kopije listin posredujejo tudi po elektronski pošti (peti odstavek 5. člena novele ZGD-1F, ki dopolnjuje določbo dosedanjega četrtega odstavka 586. člena ZGD-1). Če informacijska tehnologija odpove (novi sedmi odstavek 586. člena ZGD-1) je treba omogočiti pregled listin na sedežu družbe ali pa na zahtevo delničarju brezplačno izročiti prepis teh listin. To se nanaša na čas oviranega dostopa do listin na spletni strani družbe oziroma na čas, ko listin ni mogoče brezplačno prenesti in natisniti.

Družba mora nadalje objaviti in omogočiti pregled letnih poročil vseh družb, ki so udeležene pri pripojitvi, za zadnja tri poslovna leta (druga točka drugega odstavka 586. člena ZGD-1). Določena pa je poenostavitev obveznosti izdelave in predložitve vmesne bilance stanja teh družb. Po četrti točki drugega odstavka 586. člena ZGD-1 je treba izdelati in omogočiti pregled ter izročiti delničarjem tudi vmesne bilance stanja vseh tistih družb, ki so udeležene pri združitvi, če se zadnje letno poročilo teh družb nanaša na poslovno leto, ki se je končalo več kot šest mesecev pred sklenitvijo pogodbe o združitvi ali sestavitvijo njenega predloga. Te vmesne bilance morajo biti sestavljene po stanju na dan zaključka zadnjega trimesečja pred sklenitvijo pogodbe o združitvi ali sestavitvijo predloga take pogodbe.

Direktiva pa omogoča, da vmesne bilance ni več potrebno sestaviti, če:

- je družba po objavi zadnjega letnega poročila objavila polletno poročilo v skladu z ZTFI, in je bil delničarjem pregled tega polletnega poročila omogočen v skladu z zahtevami zakona;
- se lahko vsi delničarji vsake družbe, ki je udeležena pri združitvi, temu odpovejo na ta način, da podajo izjavo o soglasju v obliki notarskega zapisa.

2.1.3. Poenostavljena pripojitev (združitev)

Pravna teorija razlikuje koncentracijske in koncernske združitve.⁹ Za slednje je značilno, da ni v ospredju zaščita interesa družbenikov (še zlasti v primeru 100-odstotne kapitalske povezanosti), temveč varovanje interesa upnikov in s tem povezanih posebnosti pri možnostih povečanja osnovnega kapitala in izdajanja novih delnic.

Med koncernskimi združitvami razlikujemo:

- pripojitev družbe hčere k družbi materi (tako imenovani *up-stream-merger*),
- pripojitev sestrskih družb (tako imenovani *side-stream-merger*),
- pripojitev družbe matere k družbi hčeri (tako imenovani *down-stream-merger*).¹⁰

9 Podrobneje o razmejitvi Prelič: *Materialno statusno preoblikovanje – zaščita interesov upnikov in imetnikov deležev kapitalskih družb pred tveganji združevanja in delitev*; GV Založba, Ljubljana [2005], strani 65-68.

10 Podrobneje o razmejitvi Prelič: *Materialno statusno preoblikovanje – zaščita interesov upnikov in imetnikov deležev kapitalskih družb pred tveganji združevanja in delitev*; GV Založba, Ljubljana [2005], strani 65-68.

Primerljive učinke imajo tudi nekatere oblike delitev s prevzemom (na primer razdelitev družbe hčere s prenosom njenega premoženja na sestrške družbe, razdelitev družbe hčere s prenosom premoženja na družbo mater, in podobno). Ker pa je pri koncernskih združitvah že podana nekakšna enovitost premoženjskih mas, so upravičene tudi nekatere poenostavitve, ki olajšujejo posameznih zakonskih formalnosti (na primer glede zahteve za soglasje skupščine, glede revizij ali pa na primer formalnosti pri določanju menjalnih razmerij). Ker pri koncernskih združitvah ni zunanjih manjšinskih delničarjev (oziroma je njihovo število omejeno), ni potrebe po njihovem posebnem varovanju. Na podlagi direktive pa novela ZGD-1F uzakonja še nadaljnje poenostavitve, zlasti za primer tako imenovane poenostavljene pripojitve, katere posebnosti ZGD-1 že ureja v 599. členu.

Z normativnega vidika je treba razlikovati naslednje tri položaje:

- pripojitev družbe, ki je v 90-odstotni »lasti« prevzemne družbe,
- pripojitev 100-odstotne družbe hčere k družbi materi,
- uporaba poenostavitve na podlagi soglasja vseh delničarjev vsake družbe.

V prvem primeru ni potrebno soglasje skupščine prevzemne družbe (družbe matere, prva točka prvega odstavka 599. člena ZGD-1): o soglasju k pogodbi o pripojitvi odloča torej le skupščina prevzete družbe hčere. V tej zvezi lahko torej ob 100-odstotni kapitalski udeležbi na skupščini družbe hčere odloča kot edini delničar direktor prevzemne družbe matere, kot njen korporacijski zastopnik. Vsebinsko gledano: o tej pripojitvi odločata le oba direktorja, torej zastopnika matere in hčere. Ne glede na to pa je soglasje skupščine družbe matere – kot prevzemne družbe – potrebno:

- če to zahteva samo poslovodstvo te družbe ali
- če takšno odločanje zahteva kvalificirana manjšina delničarjev prevzemne družbe.

Poleg te dopustne izjeme glede soglasja skupščine prevzemne družbe ob pripojitvi družbe hčere vsaj v 90-odstotnem »lastništvu«, pa je takšna poenostavitev dopustna tudi tedaj, če sicer med družbama ni takšne kapitalске udeležbe, je pa menjalno razmerje takšno, da mora prevzemna družba zagotoviti delničarjem prevzete družbe delnice le v višini do 10. odstotkov svojega osnovnega kapitala. Pri tem se upošteva razmerje v povečanem osnovnem kapitalu po pripojitvi (druga točka prvega odstavka 599. člena ZGD-1).

Novela v zvezi s takšnim (prvim) primerom poenostavljene pripojitve (po prvem odstavku 599. člena ZGD-1) ni uzakonila sprememb. Novosti se nanašajo na drugi primer poenostavljene pripojitve, ko gre za pripojitev družbe hčere, ki je v 100-odstotni »lasti« družbe matere, k tej družbi. Jasno je, da je v slednjem primeru dopustna že prva poenostavitev, ki velja za družbe v 90-odstotni lasti (nepotrebnost soglasja skupščine družbe matere). Dodatno pa zakon v teh primerih poenostavljene pripojitve določa še druge poenostavitve. Doselej je bilo določeno (četrti odstavek 599. člena ZGD-1), da pri tovrstni pripojitvi in pod pogojem, da je pri pripojitvi udeležena edino ta družba hčera (kot prevzeta družba), ni treba upoštevati določb:

- 3. in 4. točke drugega odstavka 581. člena ZGD-1, ki se nanašata na navedbo menjalnega razmerja in denarnega doplačila v pogodbi o pripojitvi,
- 1. in 2. alineje 2. točke drugega odstavka 582. člena, ki se nanašata na navedbo menjalnega razmerja in denarnega doplačila v poročilu posloводства o pripojitvi, in
- 583. člena ZGD-1, ki določa obvezno revizijo pripojitve.

Poenostavitev obveznosti navedbe menjalnega razmerja in denarnih doplačil v pogodbi o pripojitvi oziroma poročilu posloводства o pripojitvi je pri pripojitvah 100-odstotne družbe hčere *up-stream* povsem razumljiva, ker prevzemna družba mati ne bo izdajala novih delnic. Prav tako ni treba upoštevati določbe 583. člena ZGD-1, ki določa revizijo pripojitve. Pri pripojitvi 100-odstotne družbe hčere k družbi materi pripojitveni revizor, ki naj bi pregledal pogodbo o združitvi in izdelal revizijsko poročilo, ni potreben; to pa zato, ker pogodba o pripojitvi menjalnega razmerja (oziroma denarnih doplačil), sploh ne vsebuje.

Novela ZGD-1F je poenostavitve še poglobila. Dodatno pri tovrstni pripojitvi družbe hčere k družbi materi v pogodbi o pripojitvi ni treba upoštevati določb 3. do 6. točke drugega odstavka 581. člena ZGD-1, ki se nanašata na postopke v zvezi s prenosom delnic. Ker se pri takšni pripojitvi nove delnice družbe matere ne smejo izdati, je jasno, da v pogodbi o pripojitvi ni treba opisovati postopkov prenosa delnic prevzemne družbe in plačilom denarnega doplačila. Tudi ni treba razčlenjevati, zakaj prevzemna družba v skladu s 589. členom ZGD-1 ne bo zagotavljala delnic, kot je bilo to določeno doslej. Ker se delnice ne izdajo, se v pogodbi o pripojitvi tudi ne določa dan, od katerega dalje so delnice prevzemne družbe, ki jih bo ta zagotovila zaradi pripojitve, udeležene pri dobičku prevzemne družbe in vse podrobnosti v zvezi z uveljavitvijo te pravice (6. točka drugega odstavka 581. člena ZGD-1). V bistvu gre le za nomotehnično doslednejšo ureditev poenostavitve, ki se nanašajo na pogodbeno določila v zvezi z menjalnim razmerjem in denarnimi odplačili. Vse to je nepotrebno zaradi narave te pripojitve.

Najpomembnejša vsebinska sprememba pa se nanaša na uporabo 582. člena ZGD-1 (poročilo posloводства o pripojitvi). Po novelirani ureditvi obveznost izdelave poročila posloводства o pripojitvi zakonsko sploh ni več določena. Poročila posloводства o pripojitvi torej sploh več ni treba izdelati. Novela ZGD-1F ne prinaša nobenih sprememb glede revizije pripojitve, ki seveda tudi po novem v teh primerih poenostavljene pripojitve sploh ni potrebna.

Pri poenostavljenih pripojitvah, pri katerih se 100-odstotna družba hči pripaja k družbi materi torej ni treba izdelati nobenega poročila posloводства o pripojitvi, prav tako ni potrebna revizija pripojitve in izdelava revizijskih poročil, v pogodbi o pripojitvi pa ni treba določati menjalnega razmerja in opredeljevati institutov, ki se pojmovno vežejo nanj. Tudi ni obvezna skupščina prevzemne družbe, torej skupščina družbe matere.

Poenostavitve pa veljajo za skupščino družbe hčere. Po novi določbi petega odstavka 599. člena ZGD-1 pri takšni pripojitvi ni potrebno tudi ne soglasje skupščine prevzete družbe o pripojitvi (družbe hčere), če so vsaj mesec dni pred vložitvijo predloga vpisa pripojitve pri registrskem organu, ki ga vložijo posloводство,

izpolnjene zakonske zahteve o informiranju delničarjev po 586. členu ZGD-1. Konkretno morajo biti izpolnjeni pogoji iz prvega odstavka 586. člena ZGD-1 ter pogoji 1.– 4. ter 7. točke drugega odstavka 586. člena ZGD-1.

Vsi ti pogoji se nanašajo na pripravo in izvedbo skupščine. Poslovodstvo vsake družbe, ki je udeležena pri pripojitvi, mora vsaj mesec dni pred zasedanjem skupščine registrskemu organu predložiti pogodbo o pripojitvi, obvestilo o predložitvi pogodbe pa je treba objaviti. Ker v tem primeru ni zasedanja skupščine, mora biti pogoj predložitve pogodbe registrskemu organu izpolnjen mesec dni pred vložitvijo predloga za vpis same pripojitve. Delničarjem pa mora biti dana na razpolago predpisana dokumentacija.¹¹

Zakon določa še, da se za to družbo ne uporablja določba 584. člena tega zakona v delu, ki se nanaša na škodo, ki jo pripojitev povzroči delničarjem prevzete družbe. 584. člen ZGD-1 namreč ureja specifične vidike odškodninske odgovornosti organov vodenja ali nadzora prevzete družbe. Člani organov vodenja ali nadzora prevzete družbe so namreč solidarno odgovorni za škodo, ki jo pripojitev povzroči prevzeti družbi, njenim delničarjem in upnikom prevzete družbe. Novelirana ureditev poudarja, da ta določba ne velja v primeru poenostavljene pripojitve družbe hčere, a le v delu, ki se nanaša na škodo, ki jo pripojitev povzroči delničarjem prevzete družbe: delničar prevzete družbe je prevzemna družba sama. V ostalem odškodninska odgovornost po 594. členu ZGD-1 ostaja, kar je relevantno za upnike prevzete družbe.¹²

2.1.4. Poenostavitve pri spojitvi

Pri spojitvi ZGD-1 napotuje na smiselno uporabo določb o pripojitvi, pri čemer novoustanovljena družba velja za prevzemno družbo (prvi odstavek 616. člena ZGD-1). Nova družba je univerzalni pravni naslednik obeh (oziroma vseh) spojenih družb, pri njenem konstituiranju pa veljajo določbe o ustanovitvi delniške družbe. Za ustanovitev (nove) delniške družbe veljajo različne formalnosti, ki vključujejo

11 Torej pogodba o pripojitvi, letna poročila obeh družb za zadnja tri leta, morebitno zaključno poročilo prevzete družbe hčere, če dan obračuna združitve ni enak bilančnemu presečnemu dnevu njenega zadnjega letnega poročila, morebitno vmesno bilanco ob siceršnjih zakonskih pogojih, če družba ni izdelala polletne bilance ter poročilo nadzornih svetov.

Pripojitev 100-odstotne družbe hčere k družbi materi je torej dodatno precej poenostavljen. Potrebna je zgolj pogodba o pripojitvi z minimalnimi zahtevami glede vsebine, ki jo skleneta direktorja (poslovodstvi) družbe matere in hčere. Ni potrebno nobeno posebno poročilo poslovodstev, prav tako ni potreben revizijski pregled in vrednotenje delnic pri določanju menjalnega razmerja ter izdajanje novih delnic. V tem postopku ne odloča nobena skupščina, niti prevzemne niti prevzete družbe, razen če to zahtevajo kvalificirani manjšinski delničarji prevzemne družbe (za to družbo). Mesec dni pred priglasitvijo vpisa pripojitve je treba na sodišču predložiti pogodbo o pripojitvi, delničarjem pa zagotoviti informacijske pravice glede temeljnih dokumentov oziroma listin pripojitve, to je pogodbe in bilanc oziroma letnih poročil.

12 Podrobneje Prelič: *Odškodninska odgovornost organov vodenja kapitalске družbe kot instrument za individualno varovanje interesa upnikov pri materialnih statusnih preoblikovanjih*; Zbornik Pravne fakultete Univerze v Mariboru [2005], letnik. 1, strani 121-148.

tudi ustanovitveno revizijo. Po splošnih pravilih je ta v določenih primerih obvezna (drugi odstavek 194. člena ZGD-1); obvezna je tudi, kadar je družba ustanovljena s stvarnimi vložki. Spojitev po vsebini predstavlja ustanovitev s stvarnim vložkom, ki ga predstavljajo prenesene pravice, obveznosti in pravna razmerja (premoženje) prevzetih družb.

Novelirana ureditev določa, da lahko revizijski pregled opravi tudi spojitveni revizor. Medtem ko pri ustanovitvi družbe ustanovitvenega revizorja imenuje sodišče (tretji odstavek 194. člena ZGD-1), novelirana ureditev omogoča, da lahko to revizijo »stvarnih vložkov« pri spojitvi opravi tudi spojitveni revizor, ki ga sicer za posamezno družbo, ki je udeležena pri spojitvi, imenuje sodišče na predlog nadzornega sveta te družbe oziroma posloводства, če družba nadzornega sveta nima. S soglasjema pa lahko revizijo opravi isti spojitveni revizor. Po novelirani ureditvi bo takšen spojitveni revizor poleg revizije spojitve (združitvene pogodbe) izdelal tudi revizijo stvarnih vložkov, s čemer odpade potreba po podvajanju več različnih revizorjev.

S tem je spojitev tudi v tem delu popolnoma usklajena s pripojitvijo, kjer se postavlja vprašanje revizije pri povečanju osnovnega kapitala. Povečanje osnovnega kapitala za izvedbo pripojitve mora namreč tudi pregledati eden ali več revizorjev, pri čemer se smiselno uporabljajo določbe 194. do 197. člena ZGD-1. Zakon pa v tej zvezi izrecno določa, da lahko takšno revizijo opravi tudi pripojitveni revizor. Tako sta v tem delu spojitev in pripojitev sedaj tudi neposredno usklajeni.

2.2. Združitev družb z omejeno odgovornostjo

Vse temeljne pravne značilnosti so (in morajo biti) izpolnjene tudi pri združitvah, pri katerih so udeležene družbe z omejeno odgovornostjo. Prvi odstavek 618. člena ZGD-1 pedagoško poudarja, da so družbe z omejeno odgovornostjo lahko udeležene pri združitvi kapitalskih družb. Za take združitve se poleg posebnih določb 3. oddelka drugega poglavja VI. dela ZGD-1 smiselno uporabljajo tudi določbe ZGD-1 o združitvi delniških družb (drugi odstavek 618. člena ZGD-1). Smiselna uporaba implicira uporabo vseh temeljnih institutov združevanja kot vrste statusnih preoblikovanj. Tudi pri združitvah z udeležbo družb z omejeno odgovornostjo je torej združitev dopustno izvesti kot pripojitev ali kot spojitev (drugi odstavek 618. člena v zvezi s prvim odstavkom 580. člena ZGD-1). Družba z omejeno odgovornostjo se torej lahko pripoji k drugi družbi, se z drugo družbo spoji ali pa se k njej kot prevzeti družbi pripoji druga družba.

Vendar pa je zaradi specifične pravne zasnove te pravnoorganizacijske oblike kapitalske družbe, ki temelji na izhodišču, da imetniki deležev uresničujejo upravljalvske pravice iz poslovnih deležev, tudi raven njihove zaščite pred tveganji združevanja, drugačna, kot v delniškem pravu. To se kaže tudi v drugačni koncepciji pravice do informiranosti o združitvi, ki ima za posledico tudi drugačne zahteve ob pripravi in izvedbi skupščine družbenikov, ki naj bi odločala o soglasju za združitev.

Medtem ko splošna pravila (586. člen ZGD-1) terjajo, da se – z namenom vnaprejšnjega informiranja delničarjev o posledicah združitve – pogodba o

združitvi določen čas pred sprejemanjem odločitve o združitvi na skupščini predloži registrskemu sodišču, ter da se imetnikom deležev na zakonsko določen način zagotovijo informacijski viri, ki so pomembni za odločanje o združitvi, je ureditev v primeru združevanja družb z omejeno odgovornostjo prilagojena okoliščini, da so imetniki poslovnih deležev – drugače, kot na primer delničarji – bolj vpeti v dnevno odločanje o zadevah družbe oziroma njeno poslovanje. Zato so pravila o vnaprejšnjem informiranju nekoliko ohlapnejša. Po določbi prvega odstavka 619. člena ZGD-1 se namreč določbe 586. člena ZGD-1 o:

- obveznosti predložitve pogodbe o združitvi registrskemu sodišču in o obveznosti objave predložitve v Uradnem listu (prvi odstavek 586. člena ZGD-1);
- obveznosti izročitve prepisa dokumentacije imetnikom deležev (četrti odstavek 586. člena ZGD-1) in
- obveznosti predložitve dokumentacije na zasedanju skupščine (šesti odstavek 586. člena ZGD-1) za družbo v pravnoorganizacijski obliki družbe z omejeno odgovornostjo ne uporabljajo.

Namesto tega je treba imetnikom poslovnih deležev vsaj 14. dni pred dnevom zasedanja skupščine, ki bo odločala o soglasju za združitev, skupaj z vabilom na skupščino poslati dokumentacijo, našteto v drugem odstavku 586. člena ZGD-1 (drugi odstavek 619. člena ZGD-1). Poslovodje družbe z omejeno odgovornostjo tretji odstavek 619. člena ZGD-1 dodatno zavezuje, da na zahtevo posameznega imetnika deležev temu ustno pojasni tudi zadeve o drugih družbah, ki so udeležene pri združitvi. Relevantni so predvsem podatki o premoženjsko-kapitalskem stanju v drugih družbah, saj so pomembni za presojo primernosti menjalnega razmerja. Zato se v tem delu za družbe z omejeno odgovornostjo določbe 586. člena ZGD-1, ki določajo proceduro priprave in izvedbe skupščine, kot so spremenjene z novelo ZGD-1F, ne uporabljajo. V tem smislu so določbe 8. in 9. člena novele ZGD-1F zgolj redakcijske, saj zgolj usklajujejo napotila v določbah 619. in 621. člena ZGD-1.

V ostalem pa je siceršnji režim predhodnega varovanja interesa imetnikov poslovnih deležev zaradi napotila na pravila o združevanju delniških družb enak, kot je priznan delničarjem.

Načeloma je torej pred odločanjem o združitvi treba pripraviti poročilo poslovodstva o pripojitvi (drugi odstavek 618. člena v zvezi s 582. členom ZGD-1) ter opraviti pregled združitve po nadzornem svetu, če ga družba ima (drugi odstavek 618. člena v zvezi s 584. členom ZGD-1). Za družbe, organizirane v pravnoorganizacijski obliki družb z omejeno odgovornostjo, so v tej zvezi predpisane še dodatne. Družbeniki družbe z omejeno odgovornostjo se smejo – enako kot delničarji – odreči izdelavi poročila poslovodje o združitvi (prvi odstavek 621. člena v zvezi s petim odstavkom 599. člena ZGD-1), smejo pa se odreči tudi pregledu združitve s strani nadzornega sveta (prvi odstavek 621. člena v zvezi s petim odstavkom 599. člena ZGD-1), kar delničarjem ni dovoljeno. Naravi razmerij v družbi z omejeno odgovornostjo je prilagojen institut revizije združitve, ki se opravi le, če to predlaga kateri(koli) od družbenikov družbe (drugi odstavek 621. člena ZGD-1). Pri združitvi delniških družb je revizijo treba vedno opraviti, razen, če vsi delničarji soglašajo, da se ne opravi (peti odstavek 599. člena ZGD-1).

Nadaljnja posebnost se nanaša na predložitev pogodbe o združitvi sodnemu registru oziroma objavo obvestila o predložitvi v Uradnem listu. Medtem ko so pri združevanju delniških družb delničarji upravičeni odreči se predložitvi in objavi (peti odstavek 599. člena ZGD-1), ki sta sicer obvezni, predložitev in objava pri družbi z omejeno odgovornostjo sploh ne prideta v poštev (prvi odstavek 619. člena ZGD-1). Namesto tega jim je dokumentacijo, ki je relevantna za odločanje o združitvi, pošlje (drugi odstavek 619. člena ZGD-1).

Zaradi smiselne uporabe (drugi odstavek 618. člena ZGD-1) pravil o združitvi delniških družb, zajame napotilo tudi določbe noveliranega 582. člena ZGD-1. Zato tudi pri združitvi družb z omejeno odgovornostjo velja novo pravilo, da mora poslovodstvo posamezne družbe, ki je udeležena pri pripojitvi, obvestiti svojo skupščino in poslovodstva drugih družb, udeleženih pri združitvi, o vseh pomembnih spremembah premoženja družbe, ki so nastale v obdobju od sklenitve pogodbe o združitvi do zasedanja skupščine, ki odloča o soglasju za združitev (novi šesti odstavek 582. člena v zvezi z drugim odstavkom 618. člena ZGD-1). To velja tudi, če se pogodba sklepa kasneje, po zasedanju skupščine. Tedaj velja ta obveznost za tiste spremembe v premoženju družbe, ki so nastale v obdobju od sestave predloga pogodbe do zasedanja skupščine. Hkrati zakon v tej zvezi določa tudi dolžnosti poslovodstev drugih družb, udeleženih pri pripojitvi, da morajo o teh spremembah premoženja obvestiti skupščine svojih družb. Informacije o spremembah v premoženju družbe so seveda bistvene glede na menjalno razmerje.

Summary

CURRENT ISSUES OF COMPANY REORGANIZATIONS IN THE REPUBLIC OF SLOVENIA

The present paper deals with the amendments to the Slovenian Companies Act especially in regard to company reorganizations by the implementation of Directive 2009/109/EC in 2012. This Directive envisaged simplification of merger and division procedures of companies by: a) simplifying information requirements for notification to shareholders prior to an assembly which decides on the merger or division, especially in cases of the so-called group mergers and divisions; b) identifying unnecessary duplication of producing specific reports, if such reports are prepared under other provisions and c) liberalization of the conditions of Internet use and other devices for electronic communication. In addition, the authors deal with the procedures of merger by acquisition and merger by formation of a new company in Slovenian law.

Key words: *merger by acquisitions, merger by formation of a new company, Directive 2009/109/EC.*

Zusammenfassung

AKTUELLE FRAGEN DER STATUSÄNDERUNGEN VON HANDELSGESELLSCHAFTEN IN DER REPUBLIK SLOWENIEN

In der Arbeit wird die Übersicht von Änderungen und Ergänzungen der Bestimmungen des Handelsgesellschaftsgesetzes in der Republik Slowenien aus dem Jahr 2012 gegeben, welche sich auf Statusänderungen von Handelsgesellschaften beziehen und welche durch Implementierung der Richtlinie 2009/109/EG entstanden sind. Die Richtlinie sieht Vereinfachung der Verfahren hinsichtlich der Übernahme, Verschmelzung und Spaltung von Handelsgesellschaften vor, und zwar: a) durch vereinfachte Informationserfordernisse hinsichtlich der Informierung von Aktionären vor der Versammlung, welche über die Übernahme, Verschmelzung und Spaltung entscheidet, insbesondere in Fällen von sog. Konzernübernahme, -verschmelzung und -spaltung; b) durch Verhinderung zweifacher Ausfertigung von besonderen Berichten, falls solche Berichte gemäß anderer Bestimmungen schon erstellt worden sind, c) durch Liberalisierung von Internetnutzung und anderen Mitteln der elektronischen Kommunikation. Es werden auch Verfahren der Übernahme und Verschmelzung von Kapitalgesellschaften im slowenischen Recht betrachtet.

***Schlüsselwörter:** Übernahme, Verschmelzung, Richtlinie 2009/109/EG.*

Riassunto

QUESTIONI ATTUALI SUL RIASSETTO DELLE SOCIETÀ COMMERCIALI NELLA REPUBBLICA DI SLOVENIA

Nel contributo s'illustrano le modifiche e le integrazioni subite dalle disposizioni della legge slovena sulle società commerciali nel 2012, che si riferiscono al riassetto delle società commerciali. Tali modifiche conseguono all'attuazione della Direttiva 2009/109/CE. La Direttiva prevede la semplificazione del procedimento di annessione, di fusione o di scissione delle società commerciali: a) mediante semplificate richieste di informazioni ai fini delle comunicazioni agli azionisti prima dell'assemblea che decide circa l'annessione, la fusione o la scissione; in particolare quando si tratta delle c.d. annessioni, fusioni o scissioni di gruppo; b) prevenzione della doppia redazione di relazioni speciali, qualora tali relazioni sono redatte in base ad altre norme; c) liberalizzazione dell'utilizzo di internet e di altri mezzi di comunicazione elettronica. Particolare attenzione viene dedicata all'annessione e la fusione delle società di capitali nel diritto sloveno.

***Parole chiave:** annessione, fusione, Direttiva 2009/109/CE.*